

Pas på tingene

Vi skal blive bedre til at passe på husholdningens hvidevarer og elektriske apparater, fordi de udgør en store rolle i bestræbelserne på at udfolde den cirkulære økonomi.

Hårde hvidevarer og forbrugerelektronik fylder mere og mere i vores liv. En husholdning har i dag fire gange så mange el-produkter som i 1990'erne. Derfor skal vi i stigende grad lære at behandle elektronikken med kærlighed, nænsomhed og respekt.

Af: **Michael Winther**

Branchen for hvidevarer og forbrugerelektronik er en multimilliardbranche på verdensplan.

Flere og flere forbrugere verden over køber den komfært, som hårde hvidevarer og elektronik giver i hverdagen. Det er en situation, der forpligter. For forbrugere og for industrien. Branchen for hårde hvidevarer har siden det fælleseuropæiske energimærke i 1990erne haft fokus på at sænke energiforbruget.

Energi spiller stadig en stor rolle. Industrien og forbrugere har i dag flere strenge at spille på, når det gælder vejen til det cirkulære og bæredygtige forbrug: mindre forbrug af vand, mindre madspild, længere levetid for produkterne.

Cirkulær økonomi i praksis

Langt de fleste har nok lagt mærke til, at det nye køleskab eller vaskemaskinen vejer mindre. Siden 2012 er produkterne, over en kort årrække, blevet ca. 35% lettere, fordi der i produktionsfasen er skåret i forbruget af jern og andre materialer, ligesom fx vandforbruget i produktionsprocessen er reduceret betragteligt. De fleste forbrugere mærker også den branchemæssige innovation på el-regningen: siden energimærket kom på banen, er energiforbruget pr. produkt reduceret med hele 75%.

Brancherne for hvidevarer og elektronik

har længe haft fokus på cirkulær økonomi i praksis. Det kan nemlig betale sig at gøre produkterne lettere og enklere. Med de nye smarte wifi-opkoblede produkter kan branchen sammen med forbrugerne tage nye skridt i retning af bæredygtighed.

- Fremtidens køleskabe har fx kamera, så forbrugeren via en app kan følge med i, hvad køleskabet rummer. Det er et værktøj, vi ikke bruger i dag, men som har klart potentiale for mindre madspild.

I fremtiden har køleskabene også klimazoner, så de indkøbte varer kan placeres nænsomt der, hvor de holder længst. Det sidste stykke med at holde fryseren opdateret, må forbrugeren selv klare gennem bedre og mere konsekvente vaner, siger direktør Henrik Egede fra APPLiA Danmark, producentforeningen for hvidevarebranchen i Danmark.

Henrik Egede nævner også opvaskemaskinen som en ukendt ven i ressourcebesparelser:

- Korrekt opvask i maskine bruger 10 gange mindre vand end opvask i hånden. Det har stor betydning globalt i alle de markeder, hvor opvaskemaskinen ikke er så udbredt, og hvor der mangler vand.

Certificeret brugtmarked

Overordnet arbejder APPLiA Danmark for at sikre fornuftige markedsvilkår

og god forbrugeroplysning. Brancheorganisationen var i 1990'erne med til at udvikle det populære energimærke, som langt de fleste forbrugere forholder sig til, når der skal købes nye hvidevarer, eller der er behov for at udskifte det gamle TV.

I dag arbejder APPLiA Danmark på at etablere et nyt certificeret marked for brugte hvidevarer og elektriske apparater. Branchen forventer, at markedsrammerne for et nyt, gennemskueligt brugtmarked kan være på plads inden for et års tid.

- Det handler om at levetidsforlænge de produkter, som i dag kasseres, men som er funktionsduelige, og som kan gøre tjeneste nogle år mere. I dag har forbrugeren pligt til at indlevere udtjente hvidevarer og elektronik til kommunen. Vi ønsker flere veje, så forbrugeren kan sælge det udtjente produkt til en certificeret virksomhed med henblik på genbrug. Det skal foregå i en ramme, der er tryk for både forbruger og producent, siger Henrik Egede, og fortsætter:

- Det er en myte, at elektronik kun lever kort tid. En vaskemaskine eller opvaskemaskine står hos forbrugere i gennemsnit 10-11 år. Det er selvfølgelig ikke de udtjente apparater, der skal udgøre det nye marked. Meget skal stadig skrottes. Men måske 20 procent af produkterne kan faktisk genbruges med god mening. Måske i sommerhuset, i sportsklubben eller hos de unge der flytter hjemmefra, forklarer Henrik Egede.

Fradrag for reparation

Et andet højaktuelt indsatsområde for APPLiA er at få udvidet den eksisterende BoligJobOrdning til også at omfatte reparation af hvidevarer og elektronik, som det bl.a. er tilfældet i Sverige.

Det ligger i naturlig forlængelse af klimadagsordenen, flugter med opgøret i brug-og-smid-væk-kulturen og vil medvirke til at strække klodens ressourcer yderligere.

Derfor har APPLiA Danmark allerede henvendt sig til Folketingets Finansudvalg. Det skete i november 2018, hvor de foreslår, at udgifter til professionel reparation af hjemmets apparater kan fradrages i skatteregnskabet på lige fod med at få klippet hæk eller vasket gulve.

- Ja, vi synes det er lidt tosset, at BoligJobOrdningen ikke er cirkulær. Et borgerfradrag for reparation af elektronik er et vigtigt skridt mod levetidsforlængelse. Vi skal præmiere nænsom omgang med klodens ressourcer. Vi tror faktisk, at politikerne i samtlige partier i dag kan se logikken, og regner med, ideen realiseres i en eller anden form, siger Henrik Egede. ■

Direktør Henrik Egede fra APPLiA Danmark har store forhåbninger til et certificeret brugtmarked for husholdningsapparater.